

Asia: D6L56D3-22

Kansallinen raportti - YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun (UPR) neljäs tarkastelukierros

Lausunnonantajan lausunto

1. Miten edellisen UPR-tarkastelun suositusten täytäntöönpano on onnistunut ja mitä täytäntöönpanotoimia olisi hyvä raportissa tuoda esille?

Suomessa on onnistuttu pääosin hyvin raportin suositusten täytäntöönpanossa, paikoin hyvin haastavissa olosuhteissa koronapandemian keskellä. Nostamme tässä lausunnossa esiin huomioita koskien luonto- ja ilmastoteemoja raportissa.

WWF on tyytyväinen, että ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden sekä ympäristön tilan heikkeneminen on nostettu raportissa esiin. Kaikki nämä liittyvät moniin ihmisoikeussopimuksiin kirjattuihin ihmisoikeuksiin sekä myös perustuslain takaamiin perusoikeuksiin, esimerkiksi oikeuteen puhtaaseen ympäristöön. Ympäristön heikko tila, ilmastonmuutos ja kestämaton kehitys muodostavat paitsi yhden vakavimmista uhista nykyisten, myös tulevien sukupolvien ihmisoikeuksien toteutumiselle. Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen vaatii luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. Siksi on merkityksellistä, että ilmasto- ja luontonäkökulma nostetaan esiin tässä raportissa.

On hienoa, että raportissa tuodaan esiin yhdenvertaisuuden vahvistaminen ja sukupuolten tasa-arvo osana ympäristöpolitiikkaa ihmisoikeuspoliittisen selonteon mukaisesti, niin kansallisesti kuin globaalisti. Ilmastonmuutos, luontokato ja ympäristön tilan heikkeneminen vaikuttavat kaikista eniten niihin, jotka ovat jo ennestään heikommassa asemassa ja joilla on vähemmän mahdollisuuksia sopeutua sääilmiöiden ja monimuotoisuuden vähenemisen aiheuttamiin muutoksiin ja haasteisiin.

WWF Suomi on myös tyytyväinen siitä, että ympäristöihmisoikeuspuolustajien toimintakyvyn tukeminen sekä heihin kohdistuvan väkivallan tuomitseminen tuodaan esiin raportissa. Rohkaisemme Suomea aktiivisesti tukemaan heitä sekä ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöjä kaikin keinoin, kuten Suomen ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa kirjataan.

Suomella on erinomainen mahdollisuus edistää ympäristöihmisoikeuksia YK-tasolla. Suomen jäsenyys YK:n ihmisoikeusneuvostossa on alkanut historiallisella hetkellä, kun ihmisoikeusneuvosto päätti lokakuussa 2021 tunnustaa oikeuden puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön ihmisoikeudeksi. Tämä on erittäin vahva globaali viesti. WWF toivoo, että Suomi tulee edistämään ympäristöä ihmisoikeutena YK:n yleiskokouksessa ja varmistamaan, että aloite ympäristöstä ihmisoikeutena etenee YK-järjestelmässä toimeenpanoon eikä sitä heikennetä alkuperäisestä kirjauksesta. Lisäksi kannustamme Suomea edistämään ympäristöä ihmisoikeutena osana kestäväan kehityksen kokonaisuutta kansainvälisen keskustelun lisäksi myös Suomessa.

WWF Suomi on tyytyväinen, että raportissa nostetaan esiin myös ilmasto- ja luonnonsuojelulait. Uudessa luonnonsuojelulaissa on tärkeää varmistaa riittävät oikeudellisesti sitovat säännökset luontokadon pysäyttämiseksi. Tämän lisäksi raportissa voi mainita, että toukokuussa 2022 ympäristöministeri aloitti biodiversiteettilain edellytysten selvityksen. WWF pitää biodiversiteettilakia tärkeänä, jotta luontokadon torjuntaan saadaan lainvoima myös varsinaista suojeluntyötä laaja-alaisemmin. Luontokadon torjunta on globaali tasa-arvo kysymys, koska kulutuksemme vaikutukset heikentävät ympäristön tilaa ja näin ollen estävät oikeuden puhtaaseen elinvoimaiseen ympäristöön kehityksessa.

Raportissa mainitaan hiilineutraaliin talouteen siirtymisestä ja tarpeesta sen oikeudenmukaisuuteen, jota WWF kannattaa, mutta toivoo että raporttiin kirjataan hiilineutraaliin ja luontoposiitiiviseen talouteen.

Koskien kehitysyhteistyötavoitetta, Suomi on sitoutunut saamaan kehitysyhteistyövaransa 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuutta vastaavalle tasolle, mutta epäonnistunut sen täyttämässä. WWF korostaa tavoitteessa pysymisen tärkeyttä: kehitysyhteistyö on erottamaton osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jolla luodaan rauhan edellytyksiä ympäri maailmaa. WWF pitää erinomaisena luonnon monimuotoisuuden suojelun ja ilmaston roolia viime vuonna julkaistussa kehityspoliittisessa selonteossa, mutta haluaa korostaa tarpeen nostaa näiden sektoreiden rahoitusta merkittävästi ja nopeasti.

2. Mitkä ovat sellaisia yleisempiä ihmisoikeuksiin liittyviä teemoja, joissa Suomi on onnistunut tai jotka kaipaavat lisähuomiota?

WWF Suomi kiittää siitä, miten Suomi on esimerkillisesti edistänyt ihmisoikeuskysymyksiä osana valmisteilla olevaa kansainvälistä biodiversiteettikehystä (Global Biodiversity Framework) ja kannustaa jatkamaan erinomaista työtä myös jatkossa. Myös Suomen ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa on erillinen kappale keskittyen luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon.

Suomi on viime vuosina toiminut kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivisesti nostaen esille tarvetta ja Suomen sitoutumista luontokadon ja ilmastokriisin hallintaan, samalla huomioiden ihmisoikeuskysymykset. WWF näkee keskeisenä haasteena näiden lupauksen toteuttamisen ja siihen tarvittavien resurssien osoittamisen.

3. Vapaamuotoiset kommentit (esimerkiksi raporttiluonnoksesta)

-

Luukkonen Jari
WWF Suomi

Viitanen Emma
WWF Suomi